

VAN DEN MAN AAN HET ROER

No. CCVII.

De lont in het kruit.

Deze aflevering van „De Watersport” wordt in belangrijkheid alleen door de allereerste aflevering geëvenaard.

Ik heb besloten de uitgave van mijn blad vanaf 1938 stop te zetten.

Ik weet, dat een paar duizend sportsmen zullen vragen: „was dit nu noodig?” en dan moet ik daarop antwoorden: „Nee, noodig is het niet, want zonder het minste bezwaar zou ik het blad nog 25 volgende jaren hebben kunnen uitgeven”.

Maar ik zelf stel de vraag eenigszins anders n.l.: „is er voor mij eenige reden, om de uitgave voort te zetten?”

En die vraag kan ik gerust met „neen” beantwoorden.

Ik stichtte het blad in 1912 uit pure belangstelling voor de sport, toen er nog geen letter over Nederlandsche watersport geschreven was. Enkele jaren later kwam daar nog bij een intens verlangen om de Motorboot Club, die steeds in een hoekje gedrongen was, er bovenop te helpen. Maar er waren sterke tegenwerkende krachten en er ontstond een strijd, die tenslotte uitgevochten moest worden in het belang van onze geheele sport. En juist omdat ik tegenover een overmachtige tegenpartij stond, die niet kieskeurig was in hare middelen, werd het een onmogelijkheid den strijd te staken, indien ik niet alle bereikte resultaten weer wilde zien verloren gaan.

Ik beweer, dat ik dien strijd gestreden heb als een sportsman. Ik deed niets achterbaks, ik zeide ronduit wat ik te zeggen had en plaatste er mijn naam onder. Ik stelde iederen tegenstander in de gelegenheid aan

het woord te komen. Veel gebruik is daar niet van gemaakt, want men had al heel spoedig bemerkt, dat ik slechts dingen beweerde, waarvan de bewijzen naast mij lagen en dit trok debaters niet erg aan. Er waren veiliger manieren, om het doel te bereiken.

Als ik nu die redenen, waarom ik „De Watersport” liet voortbestaan nog eens overzie, dan constateer ik, dat ik nooit de bedoeling voorop stelde geldelijk gewin te behalen. Uiterlijk en inhoud van het blad waren hoofdzaak. Ten tweede is er nu reeds zeer veel over watersport geschreven en moeten er onder de vele duizenden sportsmen voldoende personen aangetroffen worden, die zoo'n blad redigeeren kunnen. Ten derde behoeft ik geen pogingen meer te doen om de Motorboot Club te redden, want deze is, nadat ik haar aan den spits gebracht had, door leiders, die het beter wisten dan ik, grondig in de soep gewerkt en men kan er wel zeker van zijn, dat geen moeite gespaard zal worden, om haar in deze positie te houden. En ten vierde: de bekoring, die er uitging van een strijd met een veel sterkeren tegenstander, bestaat ook niet meer, nu de Koninklijke Zeil- en Roei Vereeniging van de machtige club, die zij eens was, geworden is tot de trieste overblijfselen, die wij nu zien regeeren door eenige functionarissen van den A.N.W.B.

Neen, glorie zit daar niet meer in.

Ik behaalde de overwinning reeds toen onze Hollandsche watersport aan den A.N.W.B. werd overgegeven.

Toen ik dan ook dezer dagen vertelde, dat ik de uitgave van mijn blad zou stopzetten, ging er in mijn gezin een juichkreet op, omdat men heel goed beseft, dat ik de

eenige ben, die bij dit besluit win. Er zullen weer normale vacanties komen en beschikking over vrijen tijd. Dat alles heb ik 26 jaar ontheerd, zonder dat er eenig voordeel tegenover stond.

In onze sport is in den loop der jaren een nieuwe generatie opgestaan, die geheel onkundig is van wat er vroeger is gebeurd.

Voor hen is het goed het volgende te weten.

Ik heb „De Watersport” opgericht zonder eenigen steun en met de naieve gedachte veel medewerking te zullen ondervinden. Vanaf het eerste oogenblik heb ik echter met de grootste tegenwerking te kampen gehad. Toen het blad nog maar enkele maanden oud was, werd den uitgever reeds steun toegezegd..... mits hij mij er uitzette. Deze toeleg mislukte. Eenig scherp artikel was toen natuurlijk nog niet geschreven en de bedoeling was slechts de leiding in de bekende Amsterdamsche handen te brengen. Van dat oogenblik af is de tegenwerking niet opgehouden en zij nam nog toe, toen ik in 1915 secretaris van de Motorboot Club werd. Het was altijd weer de Koninklijke, die niet kon dulden, dat er iets in onze sport tot stand gebracht werd, dat buiten haar toezicht of bemoeiing stond.

Men moet vooral niet meenen, dat deze behandeling mij alleen trof. Neen! iedereen, die iets presteerde werd tegengewerkt en het leven moeilijk gemaakt.

Men denke aan Philippona, die door het Comité voor Wherrywedstrijden het jeugd-roeien bevorderde en geheel alleen de Provincie-toeren uitvond en tot een geweldig succes maakte. De Koninklijke kwam tuschenbeide, Philippona werd dermate gedwarsboomd, dat hij zijn belangeloos werk opgaf en het succes der Provinciën-toeren behoorde tot het verleden.

Het is natuurlijk ondoenlijk thans alle feiten naar voren te brengen. Wie zich voor de geschiedenis onzer sport interesseert, raad ik met nadruk aan de serie artikelen te lezen, die onder den titel „Bladen uit de geschiedenis onzer watersport” opgenomen

zijn in „De Watersport” van 1921 op de blz. 23, 41, 59, 75, 93 en 109. Hoewel deze geschiedenis slechts tot 1916 loopt en het mij weinig moeite zou kosten er nog heel wat over de laatste 20 jaar aan toe te voegen, zijn deze stukken toch uitermate interessant, omdat er in bewezen wordt hoe de actie van de Koninklijke als een roode draad door onze geheele sport loopt, van af het oogenblik, dat zij werd opgericht door eenige Amsterdamsche leden van de Kon. Ned. Yacht Club te Rotterdam, welke de macht in Amsterdamsche handen wilden brengen. Prins Hendrik (de broeder des Konings) werd het voorzitterschap aangeboden, doch deze weigerde.

De Koninklijke was in 1921, naar men algemeen vertelde, van plan een boek uit te geven met tegenspraak van de feiten in „de Watersport” vermeld. Dit boek staat nu na 16 jaar nog steeds op de pers.

Als ik mijn eigen herinneringen, als de beelden eener caleidoscoop, aan mij zie voorttrekken, dan zie ik slechts een onafgebroken serie van moeilijkheden met de Koninklijke, later in combinatie met den A.N.W.B.

Ik herinner mij, dat de Motorboot Club bij het begin van den oorlog het „Watersportsteunfonds voor de Binnenschipperij” stichtte. Alle clubs werden in de gelegenheid gesteld op eigen naam bij te dragen. Alleen de Koninklijke weigerde. De voorzitter Six vond het idee verkeerd. De waarheid was, dat de Koninklijke zelf de leiding had willen hebben. Het fonds werd voor de N.M.C. een groot succes en later gaf de Koninklijke ook f 1000.— voor het goede doel, maar..... buiten het Watersportsteunfonds om.

Ik herinner mij, dat in Januari 1915 artikelen in de Ned. Sport van de hand van „Jan van 't Kraaiennest” zooveel rumoer veroorzaakten, dat de Koninklijke niet anders wist te doen, dan in December het groote watersport-congres uit te schrijven. De heer Lucassen hield een voordracht over de oprichting van een nieuw watersporttijdschrift, welke voordracht vooraf in druk aan de Congres-leden was toegezonden.

Hoewel ik een der vijf leden van het Dagelijksch Bestuur was, had ik er géén ontvangen. Het was, vermoedde men, bij de post zoek geraakt. Ik was later in de gelegenheid het plan hardhandig den nek om te draaien.

Ik herinner mij, dat in 1918 met geweldigen steun van de scheepvaartmaatschappijen, die ieder een geheele pagina advertentie plaatsten à f 2400.— het blad „*Ons Element*” werd opgericht. Ik zelf slaagde er niet in ook maar 1/8 pagina van alle te zamen te verkrijgen. Na 2 jaar ging het blad failliet met een groot verlies. Een nieuw „*Ons Element*” verscheen in combinatie met het Nederlandsche Zewezen. Na twee jaar het zelfde resultaat.

Op nieuw verscheen men, maar nu als bijvoegsel in „het Nederl. Zewezen” en de déconfiture was toen van dien aard, dat dit oude blad bijna werd meegesleept en gereorganiseerd moest worden.

Begrijpt men, dat er tienduizenden aan kapitaal vernietigd zijn, met het eenige doel de Koninklijke de pers in handen te geven? En begrijpt men, wat er gewerkt is om dit voor de sport te voorkomen?

Ik herinner mij hoe de Koninklijke onder-tusschen meer en meer verzwakte en de Motorboot Club sterker en sterker werd. Er waren mensen, die probeerden mij uit het bestuur te werken. Anderen probeerden door huisbezoek de leden tot bedanken te brengen.

Ik herinner mij, dat de kopstukken van onzen Nederlandschen Handel, leiders van miljoenen-ondernemingen, niet bestuurslid durfden worden of blijven van de Motorboot Club, omdat zij anders in hun zaken ernstig benadeeld zouden worden. Maar wij slaagden er in eenige volkomen onafhankelijke mannen te vinden. Waar ter wereld zal men een dergelijken toestand in de sportwereld vinden?

Ik herinner mij den strijd van twee jaar om het Nationaal Autoriteitschap der motorboot-sport, dat nota bene ook door den A.N.W.B. geambieerd werd.

Ik herinner mij, dat de K.N.M.C. het pleit met vlag en wimpel won en dat men toen den treurigen moed had het besluit te nemen, dat alle jachten met de vlag der K.N.M.C. in de jachthavens zouden worden geweigerd.

Ik herinner mij de venijnige artikelen tegen mij in de dagbladpers, terwijl de antwoorden, die ik daarop inzond, stelselmatig werden geweigerd. Precies hetzelfde systeem, dat gevolgd is bij de kritiek op de „*Piet Heyn*”, waarbij ook alle bezwaren verdonkeremaand en door de pers geweigerd zijn, met als resultaat een schip, dat alleen in de haven van de Koninklijke liggen kan.

Ik herinner mij, dat de Koninklijke toen internationale motorbootwedstrijden ging uitschrijven in de hoop verwarring te stichten, daar alleen de Nationale Autoriteit dit mocht doen.

Ik herinner mij, dat de K.N.M.C. een plan maakte van een haven met clubgebouw in Loosdrecht en dat er iemand zoo welwillend was om de geldgevers op de gevaren te wijzen, zoodat het plan mislukte.

Ik herinner mij hoe de Koninklijke tenslotte geen uitkomst meer zag, geen vrede wilde sluiten en daarom onze heele sport maar in handen stelde van den A.N.W.B., die bereid was de kosten te dragen van een blad, dat het tegen „*De Watersport*” moest opnemen.

Ik herinner mij hoe de K.N.M.C. steeds tot vrede-sluiten bereid was en tenslotte zelfs, om dat te bereiken, twee der bestuursleden van de Koninklijke in haar bestuur opnam. Oude bestuursleden der K.N.M.C. traden uit en toen was het pleit spoedig beslecht. Twee bestuursleden begonnen een grote actie tegen den secretaris, die beschuldigd werd den strijd voor zijn genoegen aan den gang te houden. Heel toevallig waren deze twee mannen juist de bestuursleden van de Koninklijke.

De secretaris verdween en na een paar jaar waren van de Koninklijke Nederlandse Motorboot Club nog slechts de „*pauvres débris*” over. En men kan er wel zeker van zijn, dat zij er nooit meer bovenop zal

komen. Maar het merkwaardige is, dat in het verslag der K.N.M.C. aan de Union te Brussel nog steeds geklaagd wordt over de tegenwerking, die men ondervindt.

Enfin, de voorraad herinneringen is onuitputtelijk, maar zij komen eentonig op het zelfde neer: tegenwerking van alles wat niet ten voordeele der Koninklijke is.

Ik geloof, dat het verdwijnen van De Watersport voor onze sport een groot verlies is.

Voor de sport zelf, omdat zij met haar tienduizenden beoefenaars nu geen vrij tijdschrift meer zal hebben en er ook niet licht meer een krijgen zal.

Voor de clubs, omdat zij geen onderlingen band meer hebben met vrijheid van meenings-uiting. Het is een bewijs van kortzichtigheid van vele besturen, dat zij dit niet hebben ingezien en begrepen. Daar „De Watersport” niet als de Wielrijders Bond over een staf van consuls beschikte, waren de adressen der zeilers dikwijls niet te vinden, wat propaganda ten zeerste bemoeilijkte. Ik trachtte nog dit jaar, bijvoorbeeld, een ledenlijst van „Nieuwe Meer” te leenen, maar, hoewel alle bestuursleden er een hebben, werd het geweigerd, omdat het verboden is.

Ziedaar een staaltje van medewerking in het belang der sport. Is het dan niet volkomen begrijpelijk, dat ik tenslotte zeg: waarde heeren, doppen jullie de peultjes zelf. Waarom zou ik er één uur van mijn tijd aan geven?

Voor den handel lijkt het verdwijnen van „de Watersport” mij in de eerste plaats een groot verlies. Wel hadden wij steeds meer advertenties dan eenig concurreerend blad, maar het aantal handelaren, dat klagend afwacht tot er zaken gedaan kunnen worden, is merkwaardig groot. Wij zullen nu eens kunnen zien welke invloed het verdwijnen van het eenige concurreerende blad zal hebben op den advertentie- en den abonnementsprijs van andere bladen.

„De Watersport” heeft steeds de belangen van den handel voorgestaan en allen volkomen gelijk behandeld, zonder bevoor-

rechting. De redactie deed niet aan provisiegagerij bij de vele adviezen, die haar gevraagd werden en zij handelde ook niet in tweede-handsch jachten, zooals onder de leiders onzer sport gebruikelijk was.

De H.I.S.W.A. is een typisch Nederlandsche instelling, die meent slechts meer geld te kunnen verdienen door meer te bezuinigen en door de clubs (de vereenigingen harer klanten) zooveel mogelijk tegen te werken.

Zij schreef felle artikelen tegen de menschen, die korting vroegen en *eischte* op hetzelfde oogenblik 30 pct. korting van „De Watersport,” welke zij natuurlijk van ons niet kreeg maar van andere wel.

Ik heb het spelletje, dat juist een beetje te lang gespeeld is, voldoende gadegeslagen, om te weten, dat in een vereeniging van concurrenten alleen de slimmerikken geld verdienen.

Voor de Roeisport heeft ons blad zich zeer verdienstelijk gemaakt.

Gedurende zijn heele bestaan heeft het een groot gedeelte van zijn inhoud aan het roeien gewijd. Hier stond geen enkel voordeel tegenover. Reeds Leo Lauer beklagde zich er over, dat niet meer dan een stuk of 10 roeiers een abonnement betaalden en „De Watersport” bracht het niet verder. Slechts de helft der clubs kon besluiten een abonnement op haar officieel orgaan te nemen. Advertenties leverde de sport niet op.

In één woord: geen enkele contra-prestatie. Ook geen gewone hoffelijkheid, want voor officieele gelegenheden, zooals de opening der Boschbaan of groote wedstrijden werden den hoofdredacteur *nooit* een uitnoodiging gezonden!

In de November-aflevering schreef ik een artikel om duidelijk te maken, dat „De Watersport” in dezen vorm als officieel orgaan niet geschikt was. Volgens de dagbladen werd op de laatste algemeene vergadering op 19 December besloten: „in geen geval het verband met „De Watersport” voort te zetten.” Eenig bericht hierover werd tot op dit oogenblik hierover *niet* ont-

vangen. Merkwaardig is, dat in April het zelfde reeds in Amsterdam verteld werd, dat de voorzitter der Motorboot Club het eenige dagen vóór de vergadering reeds aan een mijner kennissen telefoneerde, en dat de voorzitter van den Roeibond er niets van af wist.

Voor mij is een dergelijke gang van zaken heelemaal niet vreemd, haast normaal. Maar vreemd en beschamend is voor den Roei Bond zoo'n gedrag tegenover een blad, dat zonder eenige tegenprestatie toch zeker f 45.000 à f 50.000 voor de Nederlandsche Roeisport heeft overgehald.

Gelukkig zijn er voor de toekomst nog een paar lichtpunten.

Nog is de Friesche watersport geheel vrij. De N.N.W.B. wordt steeds sterker. De heer Hibma, die jarenlang de belangen der Koninklijke in Friesland behartigde (niet omgekeerd) zal niet makkelijk door een anderen Fries vervangen worden. Men houde de oogen open en kieze in de besturen slechts menschen, die maatschappelijk volkomen onafhankelijk zijn.

Ten tweede schept de verkiezing van een voorzittende vereeniging, op de laatste Alg. Vergadering op 19 dezer, aangename perspectieven, wat men vooral kan opmaken uit de noodkreten, die geslaakt worden door De Waterkampioen, die de menschen bezweert toch terug te keeren van de dwalingen huns weegs. Er is werkelijk slechts zaligheid te verwerven via de Koninklijke. Men zij gewaarschuwd en bedenke wel, dat onze tientallen clubs, die zich niet met internationale wedstrijden bezighouden, met elkaar hare belangen op goedkooper wijze kunnen voorstaan. Zij zullen zich ook buiten de K.N.V.W.V. kunnen redden, maar voor de K.N.V.W.V. zijn zij onmisbaar. Zij hebben dus het heft geheel in handen.

Men late zich niet imponeeren, evenmin als ik ooit geimponeerd ben en bedenke, dat een koning zonder volk moeilijker kan bestaan dan een volk zonder koning.

Aan onze lezers, waarvan er velen zijn, die hun 26 Jaargangen op een rijtje hebben staan, breng ik mijn hartelijken groet. Zij weten, dat ons blad slechts voor het belang

der sport gewerkt heeft, zonder een persoonlijk belang voor te staan. Ik hoop, dat als zoodanig het blad in hun herinnering zal blijven en dat zij begrepen zullen hebben, dat een strijd, tegen een oorspronkelijk veel sterker vijand, slechts gewonnen kon worden door harde slagen met een scherp zwaard.

Van mijn uitgevers en van mijn medewerkers, die beter dan iemand anders het doel van „De Watersport” kenden en met wie ik zoo vriendschappelijk heb mogen omgaan, kost het mij zwaar afscheid te nemen. Zij hebben het beste gegeven, dat zij hadden, net als ik, en ik zal hun daar steeds dankbaar voor blijven. Vergeten zal ik hen niet. Talrijk zijn de artikelen, die nog op plaatsing wachtten. En ik denk er aan, dat wij nu nooit zullen vernemen, hoe het de O. 200 op haar reis naar de Witte Bank vergaan zal.

Maar het meest blijft men immers denken aan dingen, die een mysterie bleven?

* * *

Voor meer dan een kwart eeuw schreef ik over „de Watersport” als over een schip, dat uitzeilde over een onbekende zee, en ik verwachtte veel blinde klippen. Die klippen waren er en zij zijn door mij in kaart gebracht.

„De Watersport” heeft haar laatste reis volbracht.

Nog is het schip goed zeewaardig en de lading was gedurende de laatste reizen rijker dan ooit.

Langs de horizon zie ik tal van schepen, die geen vlag vertoonen en die er angstvallig zorg voor dragen buiten schots-afstand te blijven.

Maar ik weet, dat mijnen overal gelegd worden en ik ben het varen in dit water moe.

Ik weet ook, dat als „De Watersport” verdwenen zal zijn, al die schepen plotseling vlaggen zullen vertoonen en moedig zullen varen met den bezem in den mast over de plaats waar eens de vijand gelegen heeft.

Ik spijker mijn vlag aan den mast.

En steek de lont in het kruit.

T.

DE
WATERSPORT
1937